

Bestuursdienst

Afdeling Economische Zaken
Steller M. Hansens
Onderwerp Gezamenlijk persbericht provincie en gemeente

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

In uw antwoord
graag datum en
kenmerk vermelden

Wij zijn met het
openbaar vervoer
bereikbaar,
buslijnen
1, 2, 3, 5, 6, 11, 13, 16

Telefoon (050) 367 89 46

Bijlage(n) 2

Ons kenmerk RO12.2917332

Datum - **9 FEB 2012**

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Informatie over
vertrektijden krijgt u
via telefoon 0900-92 92

Geachte heer, mevrouw,

De gemeente en de provincie Groningen monitoren jaarlijks de werkgelegenheidsontwikkeling in Groningen. Aan de hand van het vestigingenonderzoek worden gevestigde bedrijven en instellingen in de stad en de provincie gevraagd naar de aard van de economische activiteiten en naar de ontwikkeling van het personeelsbestand. De cijfers hebben betrekking op de werkgelegenheidsontwikkeling in de periode 1 april 2010 tot 1 april 2011. In de stad Groningen is de werkgelegenheid in deze periode met 2.5% toegenomen tot 135.931 arbeidsplaatsen. Het aantal vestigingen is in de stad Groningen toegenomen met 5.7 % tot 15.351 bedrijven.

Na een relatief kleine afname van de werkgelegenheid in de periode april 2009 april 2010 als gevolg van de economische recessie heeft de Groningse economie zich snel weten te herstellen waardoor de werkgelegenheid in het afgelopen jaar is toegenomen. De sectoren met de grootste werkgelegenheids groei zijn de horeca met een toename van 10% (+ 508) waaronder veel deeltijd banen en de sector zakelijke dienstverlening waaronder de beveiliging en opsporing met een groei van 44% (+ 405). Sectoren met een structurele groei over de afgelopen jaren zijn de rechtskundige dienstverlening en accountancy met 5% groei (+ 117) en industrieel ontwerp met 23% groei (+ 154). Hoewel de zorgsector de grootste sector is in de stad Groningen heeft de werkgelegenheids groei in tegenstelling tot voorgaande jaren dit jaar niet in deze sector plaatsgevonden. Sectoren waarin de werkgelegenheid is afgenomen zijn de financiële instellingen (-8%) en de bouw (-2%).

Gezien de peildata van het onderzoek zijn de recente economische ontwikkelingen niet in deze cijfers meegenomen. De huidige economische recessie en de gevolgen voor de werkgelegenheid zullen volgend jaar zichtbaar worden.

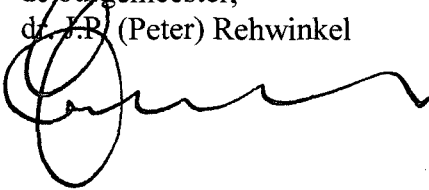
Het werkgelegenheids onderzoek wordt jaarlijks herhaald en in een gezamenlijk persbericht van de gemeente en de provincie Groningen naar buiten gebracht.

Volgvel 1

Meer cijfers over de stad Groningen zijn te vinden in het bijgevoegde Vlugschrift
Werkgelegenheid 2011 en voor de provincie in het Werkgelegenheidsonderzoek 2011
Provincie Groningen.

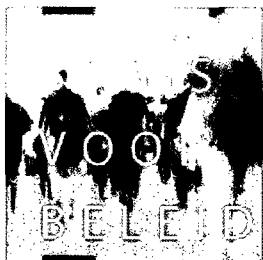
Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'P' followed by a series of connected loops and a long horizontal stroke extending to the right.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

A handwritten signature in black ink, starting with a large, stylized initial 'M' followed by a series of connected loops and a long horizontal stroke extending to the right.

VLUGSCHRIFT

Onderzoek en Statistiek Groningen

Deze publicatie is uitgegeven door Onderzoek en Statistiek Groningen

Vlugschrift werkgelegenheid 2011

Inleiding

In dit vlugschrift wordt de ontwikkeling van de werkgelegenheid en het aantal vestigingen in de gemeente Groningen beschreven. De gegevens komen uit het jaarlijkse werkgelegenheidsonderzoek van het Vestigingenregister van Onderzoek en Statistiek Groningen. Van alle vestigingen worden gegevens verzameld. De gegevens worden met terugwerkende kracht bijgewerkt en zijn daarom niet vergelijkbaar met die beschreven in voorgaande versies. Meer statistische informatie is te krijgen bij O&S. Dit kan ook via telefoonnummer 050-367 5462 of e-mail info@os.groningen.nl. Statistische gegevens van de gemeente Groningen zijn op het internet in te zien via www.os-groningen.nl

Tabel 1 Kerncijfers van de werkgelegenheid: Werkzame personen en vestigingen

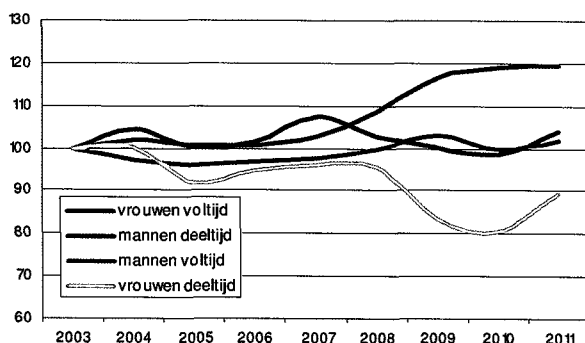
		2007	2008	2009	2010	2011	ontwikkeling 2010-2011	
							abs	perc.
werkzame personen								
	vast personeel	121.992	125.808	129.573	128.314	131.428	3.114	2,4
	uitzendkrachten	5.686	5.154	4.846	4.345	4.503	158	3,6
	totaal werkzame personen	127.678	130.962	134.419	132.659	135.931	3.272	2,5
	ontwikkeling werkzame personen (%)	1,7	2,6	2,6	-1,3	2,5		
vestigingen								
	0- vestigingen	668	492	546	698	820	122	17,5
	vestigingen met betaald personeel	11.160	12.321	13.138	13.821	14.531	710	5,1
	totaal vestigingen	11.828	12.813	13.684	14.519	15.351	832	5,7
	ontwikkeling vestigingen (%)	7,3	8,3	6,8	6,1	5,7		

Weer groei tussen april 2010 en april 2011

In de gemeente Groningen stonden per 1 april 2011 135.931 arbeidsplaatsen geregistreerd waarvan 4.503 uitzendkrachten. Tussen 1 april 2010 en 1 april 2011 is er een toename van 3.272 arbeidsplaatsen geweest, dit is een toename van 2,5 procent. Na een afname tussen 2009 en 2010 is dit weer een toename. Hierbij moet worden opgemerkt dat de peildatum 1 april is, dit is vóór de tweede dip in de recessie. De effecten van deze recessie zullen volgend jaar in de cijfers naar voren komen. Bij de ingeleende uitzendkrachten was een aantal jaren een afname van het aantal uitzendkrachten. Deze afname is weer omgebogen in een (lichte) toename. Toename van de werkgelegenheid was er vooral in de handel en de horeca. Ook de zakelijke dienstverlening kende een toename. In het onderwijs was er forse toename in bij het universitair onderwijs. De gezondheidszorg kende jarenlang een grote toename, de ze was er het afgelopen jaar niet. Binnen de overheid was er een lichte afname. De werkgelegenheid in de bouw en in de financiële sector neemt al jaren af.

De werkgelegenheid is verspreid over 15.351 vestigingen waarvan 820 vestigingen zonder betaald personeel. Dit zijn of nevenvestigingen waarvan het personeel bij de hoofdvestiging geregistreerd staat of vestigingen die alleen op vrijwilligers draaien. Het aantal vestigingen groeit snel, dit komt mede door een groei in aantal ZZP'ers. Zie voor de cijfers per afdeling de tabellen op het inlegvel.

Figuur 1. Werkgelegenheid naar arbeidsduur en geslacht, index,

Grootste groei bij vrouwen

Van de arbeidsplaatsen is 83 procent voltijd, voltijd wil in dit onderzoek zeggen 12 uur of meer per week. Er werkten in 2011 62.067 mannen en 51.086 vrouwen voltijd. Het aantal vrouwen dat 12 uur of meer uur per week werkt neemt sneller toe dan het aantal mannen. In 2003 was 41,2 procent van de voltijd arbeidskrachten vrouw, in 2010 was dit aandeel gestegen naar 45,1 procent. Het aantal deeltijdwerkers is veel kleiner, 9.709 mannen en 13.069 vrouwen. Dit aantal neemt na een afname in 2008 en 2009 weer toe. Een verklaring hiervoor is de ontwikkeling van het aantal uitzendkrachten. Deze werken vaak in deeltijd. Een verklaring voor de afname tussen 2008 en 2009 is voor een klein deel een verschuiving van de urengrens van vol- naar deeltijd van 15 naar 12 uren per week.

Tabel 2 Arbeidsplaatsen en vestigingen naar branche

	2009	2010	2011	ontw. 2010-2011	
				abs	perc.
Landbouw, industrie en bouw	15.148	14.127	14.464	337	2,4
Handel en horeca	22.005	21.676	22.622	946	4,4
Commerciële dienstverlening	37.164	35.828	37.176	1.348	3,8
Niet-comm. dienstverlening	60.102	61.028	61.671	643	1,1
totaal	134.419	132.659	135.933	3.274	2,5

Groningen is een dienststad

De meeste werkgelegenheid in Groningen is te vinden in de dienstverlening. Zowel de commerciële als de niet-commerciële dienstverlening. Groningen is geen industriestad. Ook de bouw is niet ruim vertegenwoordigd. In vergelijking met het land vinden we in Groningen relatief veel werkgelegenheid in de sectoren zakelijke dienstverlening en zorg. De dienstverlening heeft in Groningen een verzorgende functie voor de omgeving. De grootste sector landelijk is de handel. In Groningen komt deze sector op de derde plaats. De horeca is in Groningen oververtegenwoordigd, dit komt o.a. door de aanwezigheid van veel studenten.

In Groningen werken veel mensen in de overheid, mede door concentratie van rijksdiensten. De niet commerciële dienstverlening als totaal kent structureel een groei.

Tabel 3 Ontwikkeling van branches die in de belangstelling staan

aantal arbeidsplaatsen	2009	2010	2011	ontw. 2010-2011	
				abs	perc.
Healthy aging	21.952	22.111	22.409	298	1,3
Energie	4.915	4.878	4.981	103	2,1
Leisure	8.673	8.559	9.148	589	6,9
ICT sector	9.656	9.074	9.061	-13	-0,1
Creatieve sector	6.733	6.367	6.618	251	3,9
aantal vestigingen					
Healthy aging	305	336	353	17	5,1
Energie	315	338	344	6	1,8
Leisure	1.164	1.185	1.195	10	3,0
ICT sector	944	1.058	1.152	94	8,9
Creatieve sector	2.221	2.411	2.547	136	5,6

De creatieve sector staat in de belangstelling

De creatieve sector bestaat uit de deelgroepen kunsten, media en entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening. In de creatieve sector is het aantal vestigingen de laatste jaren fors toegenomen. Dit komt doordat sinds 2008 onder meer kunstenaars zich moeten inschrijven bij de KvK. Deze vestigingen zijn met terugwerkende kracht opgenomen in het register. Het gaat hier veelal om eenmanszaken. De werkgelegenheid bij de creatieve sector is tussen 2010 en 2011 na een afname weer toegenomen. Deze toename komt voor rekening van de filmproductie en vertoning en de reclamebureaus.

Gastvrij Groningen: Leisure

Leisure omvat vestigingen uit de toeristische sector, cultuur, horeca en sport. De groei in arbeidsplaatsen het laatste jaar komt door de horeca. Dit is ook de grootste sectie binnen de leisure.

Diverse verklaringen voor de groei

De groei van 3.274 personen is voor een deel administratief. Zo komt een deel van de groei door toename bij een drietal bedrijven van personeel dat buiten de stad werkt maar binnen de stad telt. Het gaat om een beveiligingsbedrijf dat een bedrijf in de Randstad heeft overgenomen, het personeel blijft in de Randstad werken. Een technisch bedrijf met een toename van personeel dat onder anderen werkt in de Eemshaven. En een transport bedrijf met varend personeel. In zijn dit ruim 750 personen. Zonder deze toename komt de groei uit op 2.500 of 1,9 procent. Dit jaar viel de groei hoger uit, soms is het ook andersom.

Groei in de werkgelegenheid is er in de horeca en de detailhandel. Binnen de detailhandel vooral in de dagelijkse sector onder meer veroorzaakt door de groeiende bevolking. Ook onder meer de afdeling speur- en ontwikkelingswerk, de schoonmaak en de universiteit kennen groei. Afname zien we bij de bouw, onder meer door een groot bedrijf dat naar elders in het noorden is verhuisd. Bij de uitzendbranche is er een afname door verschuiving van gedetacheerd naar uitzend. Gedetacheerd wordt geteld bij de uitzendbureaus en uitzend bij de inlenende vestigingen. De sociale werkvoorziening kent ook een afname van personeel.

Het economische programma G-kracht

Sinds 2010 werkt de gemeente Groningen met het economische beleidsprogramma G-kracht. Met dit programma zetten we in op drie deelprogramma's Groningen Piek, Bedrijvig Groningen en Gastvrij Groningen. De sectoren healthy ageing, energie en leisure vallen hieronder. De ICT sector is ondersteunend.

Healthy aging

Met 22.409 werkzame personen in Groningen is de healthy aging de grootste sector. Het laatste jaar is de groei veroorzaakt door de werkgelegenheidsgroei in de verzorgingshuizen en het medische en farmacologische onderzoek. In sommige andere afdelingen van Healthy ageing neemt de werkgelegenheid af: voorbeeld is de productie van medische instrumenten. In vergelijking met andere grote en middelgrote steden heeft Groningen relatief veel banen in de gezondheidszorg en welzijn. Alleen Leiden en Nijmegen hebben relatief meer banen in deze sector.

Energie

Energie omvat bedrijven die zich bezighouden met energie en afval. Veel vestigingen houden zich bezig met advies, dit zijn over het algemeen kleine vestigingen. Grote vestigingen in deze groep zijn de nutsbedrijven energie. Het aantal werkzame personen is stabiel op een kleine 5.000. Een toenemende tendens zien we in de energieleverantier.

De ICT sector.

Het aantal werkzame personen in de ICT sector schommelt rond de 9.000. Binnen de ICT is computerservice en informatietechnologie de grootste groep. De call centers zijn met 13 vestigingen onderdeel van de ICT. Het aantal werkzame personen wisselt hier tussen de 2.400 en 3.800, het laatste jaar was er binnen de call centers een afname van 250 werkzame personen. De fluctuaties binnen deze branche hebben niet te maken met de crisis maar meer met de sector zelf.

Tabel 4 Grootte van de vestigingen in 2011

grootte	werkzame vestigingen		werkz. personen		
	personen	abs.	perc.	abs.	perc.
0-vestiging	geen	824	5,4%	0	0,0%
eenmansbedrijven	1	8.118	52,9%	8.118	6,0%
klein	2 t/m 9	4.652	30,3%	16.506	12,1%
middel	10 t/m 99	1.526	9,9%	40.963	30,1%
groot	100 +	231	1,5%	70.344	51,7%
totaal		15.351	100	135.931	100

Steeds meer kleine bedrijven

Meer dan de helft van het aantal werkzame personen werkt bij vestigingen van 100 of meer medewerkers. Dit betreft anderhalf procent van het aantal vestigingen. De grootste werkgevers in de gemeente zijn het UMCG en de Rijksuniversiteit. Grote vestigingen zijn er vooral bij de overheid, het onderwijs en de sector gezondheidszorg en welzijn. Bij de zakelijke dienstverlening vinden we grote vestigingen onder meer in de schoonmaak en call centers. Maar: het aantal kleine bedrijven stijgt sterk. Waren er in 2006 nog 7.659 bedrijven met 4 of minder medewerkers, in 2011 waren dat er al 11.562, een groei van ruim 3.000. Deze bedrijven zorgen voor 18 procent van de werkgelegenheid. Kleine bedrijven vinden we vooral in de bouw, de handel, de zakelijke dienstverlening en de sector cultuur en recreatie. Het gaat hier veel om eenmansbedrijven, zogenaamde ZZP'ers

Vestigingen zonder personeel vinden we vooral in de sectoren welzijn, cultuur en recreatie, onder anderen in de sport. In een deel van deze vestigingen werkt wel personeel, daar die zijn centraal geregistreerd.

Tabel 5 Werkzaam vast personeel naar leeftijd, 2011 (perc.)

	< 23 jaar				
	23-49	50-54	55-65	65 +	
Landbouw, industrie en bouw	3,3%	64,3%	14,9%	17,0%	0,5%
Handel en horeca	32,6%	53,7%	6,9%	5,9%	0,9%
Comm. dienstverlening	7,1%	70,1%	11,9%	10,1%	0,9%
Niet comm. dienstverl.	4,2%	61,4%	15,1%	18,7%	0,6%
totaal	9,6%	62,4%	13,0%	14,4%	0,7%

Jonge medewerkers bij handel en horeca

Groningen kent, door de aanwezigheid van veel studenten, een relatief jonge bevolking. De jongeren werken vooral in de handel, de horeca en bij call centers. Bij de overheid en de nutsbedrijven werken heel weinig jongeren. Bij de overheid en het onderwijs werken veel 50 plussers. Van de werkzame personen in vaste dienst is 28,1 procent ouder dan 50 jaar, dit is een toename ten opzichte van eerdere jaren. Weinig ouderen werken er in de handel en horeca en in de overige zakelijke dienstverlening met onder anderen de schoonmaak en de call centers. In de bouw, een sector met veel zware lichamelijke arbeid, is 15 procent van de medewerkers ouder dan 55 jaar, dit is meer dan 2010 toen nog 13 procent van de bouwvakkers 55 jaar of ouder was. Ook zijn er in Groningen nog ruim 800 65 plussers werkzaam. Zij werken naar verhouding veel in de handel en de sector advisering en onderzoek. Dit zijn vaak kleine zelfstandigen. Dit aantal is de laatste jaren behoorlijk gegroeid.

Tabel 6 Werkgelegenheid detailhandel en horeca in het centrum

gebied	2010		2011	
	vest.	wzp	vest.	wzp
binnenstad (binnen de diepen)	2.176	18.026	2.209	17.971
wv Detailhandel en Horeca	900	6.867	887	6.989
overig centrum	1.136	5.206	1.213	5.243
wv Detailhandel en Horeca	282	1.398	269	1.401
totaal centrum	3.312	23.232	3.422	23.214
wv Detailhandel en Horeca	1.182	8.265	1.156	8.390

Van de vestigingen in de binnenstad is 40 procent detailhandel of horeca

Groningen kende in 2011 1.714 detailhandelsvestigingen en 749 vestigingen in de horeca. Eenderde van de detailhandel en bijna de helft van de Horeca is in het centrum gevestigd. Daarmee zijn deze twee bedrijfstakken goed voor 40 procent van de vestigingen en eenderde van werkgelegenheid in de binnenstad.

Tabel 7 Aantal vestigingen dat verhuisplannen heeft

Verhuisplannen	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
	Ja	797	759	669
nee	6.620	9.102	9.724	9.226
% ja t.o.v. Ja + nee	10,7	7,7	6,4	6,0
bestemming verhuisplannen				
gemeente Groningen	544	485	389	357
regio	31	28	27	32
elders	44	54	61	88
nog niet bekend	40	39	38	26
niet ingevuld	138	153	154	84

De verhuiscapaciteit neemt af

In 2010 wilde 6 procent van de vestigingen verhuizen, in de jaren er voor was dit percentage hoger. Van deze bedrijven blijft het grootste deel binnen de regio: 66 procent geeft als bestemming Groningen of de regio aan. Dit is een hoger percentage dan de jaren er voor. Slechts 15% wil naar elders. De overige vestigingen weten nog niet waarheen ze willen verhuizen of heeft de bestemming niet ingevuld. Ook dit aantal is in 2011 lager dan in voorgaande jaren.

Tabel 8 Vacatures en vacaturegraad

	2010		2011	
	vac.	- graad	vac.	- graad
Industrie en bouw	152	1,6	207	2,6
Handel en horeca	257	1,7	315	2,1
Comm. Dienstverlening	463	2,2	958	4,6
Niet comm. Dienstverlening	332	1,1	460	1,3
totaal	1.204	1,6	1.940	2,5

Het aantal vacatures neemt weer toe

Aan alle vestigingen is gevraagd op te geven hoe veel vacatures zij open hadden staan. Het aantal vacatures bij vestigingen binnen de gemeente in de tabel is de respons op deze vraag. De vacaturegraad is het aantal vacatures per 100 werkzame personen. De vacaturegraad is na een afname in 2008 en 2009 weer toegenomen maar zit nog lang niet op het niveau van voor 2008. Per sector zijn er grote verschillen. Toch moeten we waken voor een te groot optimisme, het moment van de enquête lag voor de tweede dip in de crisis. Het aantal vacatures gemeld bij het UWV werkbedrijf is in de loop van 2011 afgenomen ten opzichte van 2010.

Sinds de crisis zijn bedrijven somberder gestemd over de toekomst.

Naast de vacaturegraad zijn ook de verwachtingen een maat voor de toekomstige ontwikkeling van de werkgelegenheid. Vestigingen konden aangeven of ze een toe- of afname van de werkgelegenheid verwachtten.

Vóór 2009, voor de crisis, waren de verwachtingen veel beter dan na 2009. Dit is heel duidelijk te zien aan de cijfers. Sinds 2009 zijn de verwachtingen niet veel veranderd. Ruim 8 procent van de vestigingen verwacht een toename en rond de 4 procent een afname in het komende jaar. We zien het laatste jaar wel een stijging van de positieve verwachtingen bij de industrie, de handel en horeca. De vestigingen in de niet commerciële dienstverlening zijn echter juist somberder gestemd over de ontwikkeling van de werkgelegenheid binnen hun vestiging. De verwachtingen het laatste jaar zijn geuit in april, dit is voor de tweede dip in de crisis. Zie voor de cijfers tabel 9.

Tabel 9 Percentage vestigingen dat een verandering van het aantal werkzame personen verwacht

	over 2008-2009		over 2009-2010		over 2010-2011		over 2011-2012	
	toename	afname	toename	afname	toename	afname	toename	afname
Landbouw, industrie en bouw	16,7	2,3	7,5	5,4	6,1	4,4	8,7	4,5
Handel en horeca	14,2	3,1	7,9	5,3	8,9	3,8	10,8	4,2
Commerciële dienstverlening	17,2	2,0	9,4	3,6	9,3	2,7	9,1	2,8
Niet comm. Dienstverlening	11,4	3,9	7,0	3,5	6,5	3,6	5,7	4,6
totaal	14,8	2,9	8,2	4,2	8,1	3,4	8,5	3,7

Tabel 10a Werkgelegenheid en vestigingen op bedrijventerreinen

terrein	2010		2011	
	vest.	wzp	vest.	wzp
Winschoterdiep	221	4.202	229	4.230
Eemskanaal	107	3.702	107	3.943
Euvelgunne	149	2.398	156	2.332
Driebond	152	2.318	154	2.369
Oosterhoogebrug	62	373	80	404
Damsterdiep	42	250	50	264
Antillenstraat- de Vogels	64	472	69	349
Noorderhoogebrug	84	542	86	518
Ulgersmaweg	58	334	61	470
Ulgersmaborg	43	524	55	550
De Hoogte	35	465	29	555
Zernike science park	69	812	78	754
Reitdiep	38	614	45	569
Hoendiep	123	1.707	128	1.627
Peizerweg/Suikerunie	61	2.366	73	2.591
Hoogkerk oost	13	191	15	193
Hoogkerk Vierverlaten	15	378	15	353
Westpoort	8	165	10	173
Kranenburg	26	1.342	33	1.514
Eemspoort	346	4.978	354	5.321
Ulgersmaborg noord	38	188	36	147
totaal bedrijventerreinen	1.754	28.321	1.863	29.226

Tabel 10c Werkgelegenheid en vestigingen in winkelcentra

gebied	2010		2011	
	vest.	wzp	vest.	wzp
WC Helperplein	93	657	102	693
WC Paddepoel	83	598	84	652
Overig met een vvo > 2.000m2	317	2.455	326	2.478
totaal winkelcentra	493	3.710	512	3.823

Tabel 10b Werkgelegenheid en vestigingen op kantorenlocaties

gebied	2010		2011	
	vest.	wzp	vest.	wzp
Corpus den Hoorn zuid	154	7.711	159	8.263
Stationsgebied	67	4.455	65	4.600
Martini trade park	102	2.853	98	2.655
Kempkensberg	32	2.977	23	2.329
Europapark	128	1.593	172	1.946
Hunzepark	17	564	17	916
UMCG en omgeving	108	12.794	112	12.787
Universiteitscomplex	61	4.421	76	4.898
Park de Meeuwen	58	2.658	64	2.857
totaal kantoorcomplexen	727	40.026	786	41.251

De terreinen in zuidoost hebben de meeste werkgelegenheid

Meer dan de helft van de gemeentelijke werkgelegenheid is op de bedrijventerreinen of kantorenlocaties geconcentreerd. Van de werkgelegenheid op de bedrijventerreinen concentreert 62 procent zich in het gebied Zuidoost. Binnen het gebied zuidoost groeit de werkgelegenheid nog steeds in het nieuwe deelgebied Eemspoort De groei in werkgelegenheid op terrein Eemskanaal komt door een overname van een bedrijf buiten de gemeente waarbij de werkgelegenheid in Groningen genoteerd wordt. Op terrein Antillenstraat/de Vogels zien we een grote afname. Deze terreinen worden meer en meer gebruikt voor woondoeleinden.

Bij de kantorenlocaties als totaal zien we een toename. Deze toename is relatief het grootst op Europapark en het Hunzepark. De toename in het Hunzepark komt onder meer door een verhuizing van een bedrijf uit Ulgersmaborg. Het Martini trade park kent al een aantal jaar een afname van de werkgelegenheid.

Tabel 11 Aantal vestigingen en werkzame personen naar bedrijfstak, 1 april, 1° deel

		vestigingen		werkzame personen		ontwikkelin 2010-2011	
		2010	2011	2010	2011	abs	perc.
A Landbouw		49	53	97	107	10	10%
01	Landbouw en veeteelt	48	51	96	103	7	7%
02,B	Bosbouw, mijnbouw	1	2	1	4	3	300%
C Industrie		485	513	6.287	6.511	224	4%
10	Voedingsmiddelen	34	35	509	501	-8	-2%
11	Dranken	3	3	64	57	-7	-11%
12	Tabaksproducten	2	2	373	325	-48	-13%
13	Textiel	11	14	61	75	14	23%
14	Kleding	18	20	101	28	-73	-72%
16	Houtbewerking, kurk, riet- en vlechtwerk	17	19	93	79	-14	-15%
17	Papier en karton	6	6	278	270	-8	-3%
18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	78	78	698	673	-25	-4%
20	Chemische producten	6	6	71	71	0	0%
21	Farmaceutische producten	3	5	22	24	2	9%
22	Rubber en kunststof	11	13	191	206	15	8%
23	Overige niet-metaalhoudende minerale producten	21	22	120	116	-4	-3%
25	Metaal	61	65	493	515	22	4%
26	Computers, elektronische en optische apparatuur	17	15	156	154	-2	-1%
27	Elektrische apparatuur	7	8	83	78	-5	-6%
28	Overige machines en apparaten	16	16	450	768	318	71%
29	Auto's, aanhangers	4	5	30	32	2	7%
30	Overige transportmiddelen	18	16	48	45	-3	-6%
31	Meubels	70	74	289	256	-33	-11%
32	Overige goederen	55	60	2.047	2.129	82	4%
33	Reparatie en installatie van machines	27	31	110	109	-1	-1%
D/E Nutsbedrijven, milieu		28	28	2.389	2.589	200	8%
35	Gas en elektriciteit	6	7	1.789	2.015	226	13%
36	Waterbedrijven	2	2	241	245	4	2%
38	Afvalinzameling en recycling	19	17	358	327	-31	-9%
39	Sanering en overig afvalbeheer	1	2	1	2	1	100%
F Bouw		811	815	5.354	5.257	-97	-2%
41	Algemene burgerlijke utiliteitsbouw	355	369	1.430	1.319	-111	-8%
42	Grond- water en wegenbouw	27	30	375	375	0	0%
43	Gespecialiseerde bouw	429	416	3.549	3.563	14	0%
G Handel		2.443	2.510	16.064	16.483	419	3%
45	Automotive	243	251	1.547	1.509	-38	-2%
46	Groothandel	528	545	3.181	3.394	213	7%
47	Detailhandel	1.672	1.714	11.336	11.580	244	2%
H Vervoer en opslag		301	297	3.482	3.508	26	1%
49	Vervoer over land	98	99	1.569	1.590	21	1%
50	Vervoer over water	46	46	256	415	159	62%
51	Luchtvaart	1	1	1	2	1	.
52	Opslag en dienstverlening voor het vervoer	77	78	317	288	-29	-9%
53	Post- en koeriers	79	73	1.339	1.213	-126	-9%
I Horeca		756	749	5.612	6.139	527	9%
55	Logiesverstrekking	54	54	490	509	19	4%
56	Eet- en drinkgelegenheden	702	695	5.122	5.630	508	10%
J Informatie en communicatie		1.147	1.242	6.897	7.216	319	5%
58	Uitgeverijen	66	64	804	845	41	5%
59	Productie van films, TV en geluid	157	163	334	413	79	24%
60	Radio en TV omroepen	6	7	164	157	-7	-4%
61	Telecommunicatie	22	25	857	809	-48	-6%
62	Dienstverlening op het gebied van informatietechnologie	738	812	4.302	4.441	139	3%
63	Dienstverlening op het gebied van informatie	158	171	436	551	115	26%

Vervolg tabel 11

	vestigingen		werkzame personen		ontwikkelin 2010-2011	
	2010	2011	2010	2011	abs	perc.
K Financiële instellingen	167	170	1.786	1.645	-141	-8%
64 Banken, kredietverstrekking	38	42	739	587	-152	-21%
65 Verzekeringen	14	14	639	641	2	0%
66 Overige financiële dienstverlening	115	114	408	417	9	2%
L Onroerend goed	224	231	1.264	1.258	-6	0%
68 Verhuur van en handel in onroerend goed	224	231	1.264	1.258	-6	0%
M Advisering en onderzoek	2.794	3.067	9.539	10.300	761	8%
69 Rechtskundige dienstverlening, accountancy	365	408	2.437	2.554	117	5%
70 Holdings (niet financieel), organisatie-adviesbureaus	845	975	1.919	2.287	368	19%
71 Architecten, keuring en controle	349	357	1.915	1.872	-43	-2%
72 Speur- en ontwikkelingswerk	87	90	960	1.061	101	11%
73 Reclame en marktonderzoek	617	642	1.545	1.601	56	4%
74 Industrieel ontwerp, overige consultancy	515	576	684	838	154	23%
75 Veterinaire dienstverlening	16	19	79	87	8	10%
N Overige zakelijke dienstverlening	624	664	12.860	13.249	389	3%
77 Verhuur van auto's en overige roerende goederen	91	94	450	490	40	9%
78 Arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus	242	256	3.900	3.597	-303	-8%
79 Reisbemiddeling, toerisme	66	76	382	380	-2	-1%
80 Beveiliging en opsporing	15	18	917	1.322	405	44%
81 Facility management, reiniging en landschapsverzorging	139	145	3.106	3.305	199	6%
82 Overige zakelijke dienstverlening	71	75	4.105	4.155	50	1%
O/U Overheid	76	70	11.635	11.599	-36	0%
841 Openbaar bestuur	46	40	6.961	6.815	-146	-2%
842 Overheidsdiensten	24	25	2.869	2.870	1	0%
843 Verplichte sociale verzekeringen	3	3	1.804	1.914	110	6%
99 Consulaten	3	2	1	0	-1	-100%
P Onderwijs	745	825	14.033	14.495	462	3%
852 Primair onderwijs	77	75	1.662	1.643	-19	-1%
853 Voortgezet onderwijs	69	70	3.897	3.810	-87	-2%
854 Tertiair onderwijs	67	69	7.423	7.930	507	7%
855 Overig onderwijs	526	604	1.045	1.104	59	6%
856 Dienstverlening voor het onderwijs	6	7	6	8	2	33%
Q Gezondheids- en welzijnzorg	1.667	1.769	28.925	29.145	220	1%
861 Ziekenhuizen	20	18	13.258	13.325	67	1%
862 Medische- en tandheelkundige praktijken	335	365	1.924	1.894	-30	-2%
869 Paramedische praktijken en overige gezondheidszorg	774	836	3.523	3.724	201	6%
87 Verpleging, verzorging en begeleiding met overnachting	84	82	4.336	4.288	-48	-1%
88 Maatschappelijke dienstverlening	454	468	5.884	5.914	30	1%
R Cultuur, sport en recreatie	1.411	1.516	3.606	3.744	138	4%
90 Kunst	1.157	1.255	1.695	1.820	125	7%
91 Culturele instellingen	68	70	641	639	-2	0%
92 Loterijen en kansspelen	20	17	302	300	-2	-1%
93 Sport en recreatie	166	174	968	985	17	2%
S Overige dienstverlening	791	833	2.829	2.688	-141	-5%
94 levensbeschouwelijke en politieke organisaties, hobbyclubs	167	169	1.615	1.412	-203	-13%
95 Reparatie van computers en consumentenartikelen	97	100	163	154	-9	-6%
96 Wellness en overige dienstverlening, uitvaartbranche	527	564	1.051	1.122	71	7%
totaal	13.783	14.609	132.659	135.933	3.274	2%

Bij de ontwikkelingen van de aantallen moet wel worden opgemerkt dat jaarlijks vanwege administratieve wijzigingen van de registratie van personeel bij ondernemingen schommelingen in de aantallen kunnen plaatsvinden. Het effect voor onze gemeente ligt in de regel rond de 1% van het aantal werkzame personen. De afwijkingen ontstaan doordat bijvoorbeeld personeel geregistreerd wordt op een andere vestiging buiten de gemeente of een vestiging waar het personeel op de loonlijst staat verhuist naar buiten de gemeente, terwijl de werklocatie van het personeel niet wijzigt.

Werkgelegenheids- onderzoek 2011

Werkgelegenheidsonderzoek 2011
Provincie Groningen

CAB *fundeert* beleid

Werkgelegenheidsonderzoek 2011

Werkgelegenheidsonderzoek 2011 Provincie Groningen

Provincie Groningen

Drs. Eelco Westerhof

17 januari 2012

Inhoud

Werkgelegenheidsonderzoek 2011	1
Inhoud	2
Inleiding	3
Hoofdstuk 1	4
Totale werkgelegenheid	4
1.1 Werkgelegenheidsgroei	4
1.2 Ontwikkeling absoluut	5
1.3 Ontwikkeling relatief	5
1.4 Fulltime versus parttime	7
1.5 Werkgelegenheid naar geslacht	7
1.6 Uitzendkrachten	8
Hoofdstuk 2	9
Werkgelegenheid naar sector	9
2.1 Ontwikkeling per sector	9
2.2 Ontwikkeling 2011 per sector: stad versus Ommelanden	11
2.3 Sectoren in kaart gebracht	13
Hoofdstuk 3	17
Werkgelegenheid naar gemeente	17

Inleiding

Elk jaar wordt in de provincie Groningen een werkgelegenheidsonderzoek gehouden onder alle daar gevestigde bedrijven en instellingen, waarbij de aard, de economische activiteiten en de omvang van het personeelsbestand worden geïnventariseerd. In de gemeente Groningen wordt dit uitgevoerd door de gemeente zelf¹. Het werkgelegenheidsonderzoek in de overige gemeenten in de provincie Groningen is in 2011 in opdracht van de provincie Groningen uitgevoerd door het CAB. Op basis van dit onderzoek zal in dit rapport een beeld geschetst worden van de ontwikkelingen in de werkgelegenheid in de provincie Groningen.

Het werkgelegenheidsregister is een dynamisch bestand. Dit houdt in dat de gegevens in het register met terugwerkende kracht veranderd kunnen worden. Bij afronding van het werkgelegenheidsonderzoek 2011 komen alle eerder gepubliceerde gegevens te vervallen.

Rapportage over gehele provincie

In deze rapportage worden de belangrijkste resultaten uit het werkgelegenheidsonderzoek geanalyseerd. Tot het onderzoeksgebied wordt de gehele provincie Groningen gerekend. Alle cijfers zijn inclusief uitzendkrachten, tenzij anders vermeld.

Leeswijzer

De peildatum die voor het onderzoek gehanteerd wordt is 1 april 2011. In de rapportage wordt de ontwikkeling van de werkgelegenheid zowel absoluut als relatief weergegeven. Bij de relatieve ontwikkeling is het van belang er rekening mee te houden dat een kleine absolute verandering bij kleine gemeenten, procentueel groot kan zijn.

---

¹ De cijfers van de gemeente Groningen worden integraal overgenomen, de gemeente is verantwoordelijk voor haar cijfers.

Hoofdstuk 1

Totale werkgelegenheid

Dit hoofdstuk bevat gegevens over de werkgelegenheid in 2011 in de provincie Groningen. Zowel de ontwikkeling over het afgelopen jaar (1 april 2010 tot 1 april 2011) als de ontwikkeling over de afgelopen vijf jaar wordt weergegeven. Er wordt ingegaan op de werkgelegenheid in de verschillende gemeenten en er wordt een vergelijking gemaakt tussen de gemeente Groningen en de Ommelanden. Tevens wordt ingegaan op de verdeling naar dienstverband (fulltime, parttime en uitzendbanen) en geslacht.

1.1 Werkgelegenheidsgroei

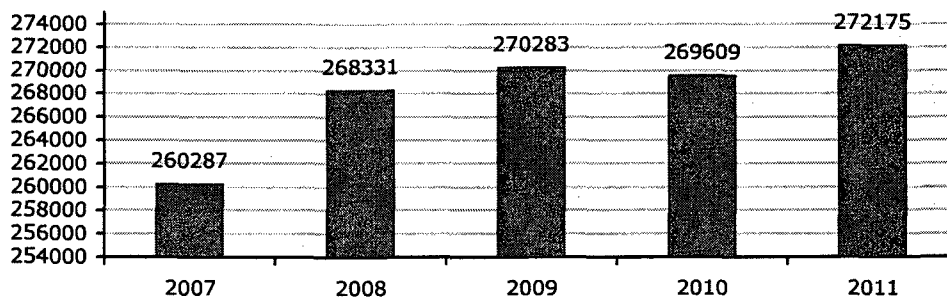
Tabel 1: Werkgelegenheidsgroei provincie Groningen

	Provincie Groningen	Gemeente Groningen	Overige Groningse gemeenten
2011	1,0%	2,5%	-0,5%
2010	-0,2%	-1,3%	0,8%
2009	0,7%	2,6%	-1,0%
2008	3,1%	2,6%	3,6%
2007	1,2%	1,7%	0,8%

Op 1 april 2011 waren er in de provincie Groningen 272.175 personen werkzaam bij 40.790 vestigingen. Na één jaar van krimp is er weer sprake van een groei.

Opvallend is dat de werkgelegenheid in 2011 in de gemeente Groningen is gegroeid terwijl deze in de Ommelanden is gedaald. In paragraaf 3.2 wordt nader ingegaan op de verschillen tussen de gemeente Groningen en de overige gemeenten.

Figuur 1. Ontwikkeling van de werkgelegenheid in de provincie Groningen 2007-2011

De werkgelegenheidsontwikkeling in de provincie Groningen is iets sterker dan de landelijke ontwikkeling. Volgens cijfers van het CBS is het aantal werkzame personen in Nederland het afgelopen jaar met 0,3% gegroeid. Het gaat bij de berekening van het CBS om de

ontwikkeling van het derde kwartaal 2010 tot het derde kwartaal 2011. Het PWR geeft de ontwikkeling van 1 april 2010 tot 1 april 2011 weer.

1.2 Ontwikkeling absoluut

Ontwikkeling 2011

In de provincie Groningen is de werkgelegenheid in 2011 gedaald met 2.566 banen. In 9 gemeenten is de werkgelegenheid gegroeid. De gemeente Groningen kende de sterkste stijging, met een toename van 3.272 banen. Ruim de helft hiervan zijn parttime banen van minder dan 12 uur per week. Ook Delfzijl laat met een toename van 739 werkzame personen een absolute sterke stijging zien. In 13 gemeenten in de provincie Groningen is de werkgelegenheid gedaald. De sterkste absolute daling heeft plaatsgevonden in Stadskanaal, waar er in 2011 683 banen minder waren dan in 2010. Ook de gemeente Haren laat met een daling van 577 banen een absoluut sterke daling zien.

Ontwikkeling 2007-2011

De afgelopen vijf jaar zijn er in de provincie Groningen 11.888 banen bijgekomen. Dit is vooral veroorzaakt door een stijging van de werkgelegenheid in de gemeente Groningen. Van 2007 tot 2011 is het aantal banen hier met 8.184 gestegen. Ook de gemeente Delfzijl kende met een toename van 904 banen absoluut gezien een sterke stijging.

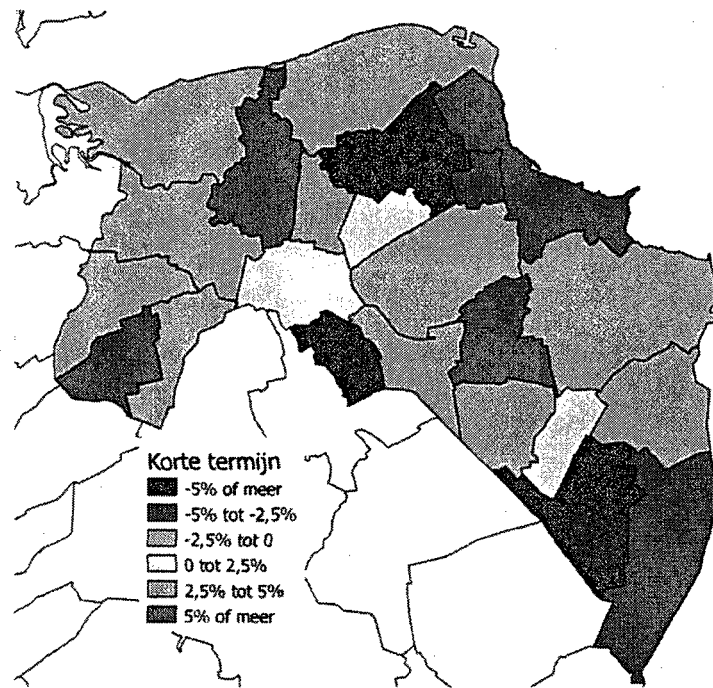
De werkgelegenheid is in absolute zin in met name de gemeenten Veendam (-664) en Oldambt (-482) over een periode van vijf jaar afgenomen.

1.3 Ontwikkeling relatief

Ontwikkeling 2011

De werkgelegenheidsgroei was afgelopen jaar absoluut gezien het grootste in de gemeente Groningen. Relatief gezien vond de sterkste groei plaats in de gemeente Menterwolde, met een stijging van 10,2%. Ook de gemeente Appingedam kende met een stijgingspercentage van 7,3% een sterke groei. In Haren is de werkgelegenheid het sterkste gedaald, namelijk met 7,7%. Ook de gemeenten Stadskanaal en Loppersum kennen met een daling van respectievelijk 5,6% en 5,5% een relatief sterke daling. Opvallend is dat de gemeente Eemsmond ondanks de Eemshaven geen stijging laat zien. Dit wordt veroorzaakt doordat veel werk wordt verricht door bedrijven die niet gevestigd zijn in de gemeente Eemsmond en zelfs vaak niet in de provincie.

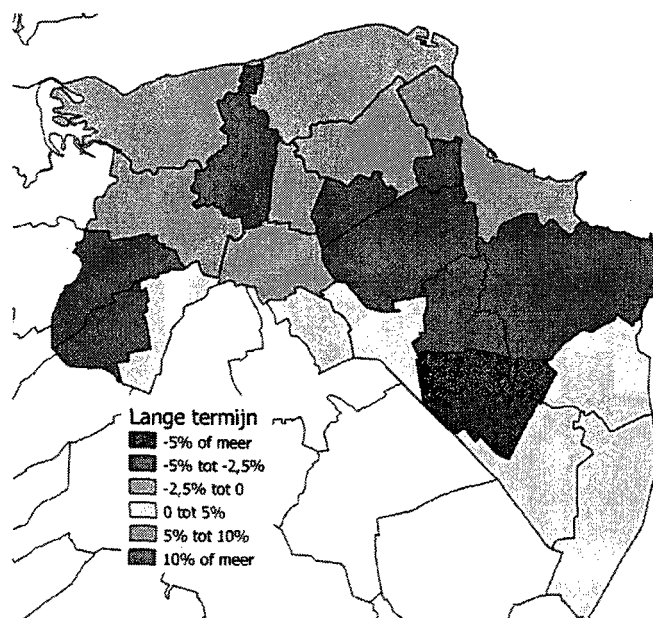
Kaart 1: Ontwikkeling werkgelegenheid naar gemeente, 2011

Ontwikkeling 2007-2011

Over een periode van vijf jaar bekeken, zien we sterke verschillen in groei tussen de Groningse gemeenten. In vier gemeenten is de werkgelegenheid gedaald, in Pekela met bijna 7%. In Menterwolde en Ten Boer is de werkgelegenheid daarentegen met ruim 18% gestegen.

Kaart 2: Ontwikkeling werkgelegenheid 2007 - 2011

1.4 Fulltime versus parttime

Tabel 2: Werkgelegenheid naar dienstverband, provincie Groningen 2011

	Werkgelegenheidsgroei	Aandeel in de werkgelegenheid
Fulltime banen	0,5%	79,8%
Parttime banen	0,4%	16,9%
Uitzendbanen	13,7%	4,3%
Totaal	1%	100,0%

In het werkgelegenheidsonderzoek wordt een baan van meer dan 12 uur per week als fulltime gedefinieerd en een baan van minder dan 12 uur als parttime. Mensen die als oproep- of invalkracht actief zijn op de arbeidsmarkt worden tot de laatste groep gerekend. De totale werkgelegenheid in de provincie Groningen bestaat voor 80% uit fulltime en voor 17% uit parttime banen. De overige banen zijn uitzendbanen.

1.5 Werkgelegenheid naar geslacht

Tabel 3: Werkgelegenheid naar geslacht, provincie Groningen 2011

	Fulltime banen	Parttime banen	Uitzendbanen	Totale werkgelegenheid
Aandeel mannen	58%	37,7%	63,7%	54,9%
Aandeel vrouwen	42%	62,3%	36,3%	45,1%

Fulltime en uitzendbanen worden vaker door mannen gedaan en parttime banen vaker door vrouwen. Van het totale aantal fulltime banen wordt 58 % door mannen vervuld. Wat betreft uitzendbanen is dit 64%. Parttime banen worden juist in 62% van de gevallen door vrouwen gedaan.

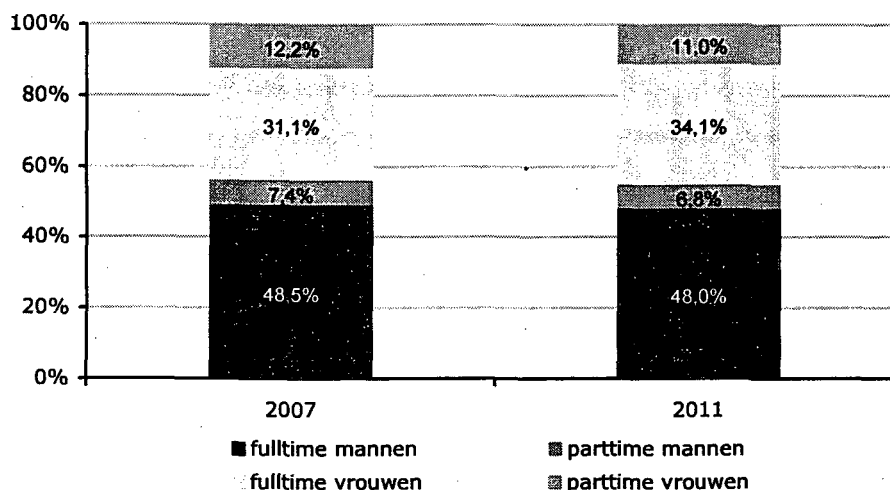
Tabel 4: Werkgelegenheidsgroei naar geslacht en dienstverband, provincie Groningen 2011

	Fulltime banen		Parttime banen		Uitzendbanen		Totale werkgelegenheid	
	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.
Mannen	0,1%	154	-1,7%	-293	13,7%	891	0,5%	752
Vrouwen	0,9%	848	1,6%	458	13,7%	508	1,5%	814

De werkgelegenheid onder mannen is in 2011 met 0,5% gegroeid, daarnaast is het aantal banen onder vrouwen met 1,5% toegenomen. In totaal zijn er 752 banen voor mannen en 814 banen voor vrouwen bijgekomen. De stijging van de werkgelegenheid onder mannen manifesteert zich in een grote groei van het aantal uitzendbanen. Voor vrouwen geldt dat zowel de fulltime, parttime als uitzendbanen zijn gegroeid.

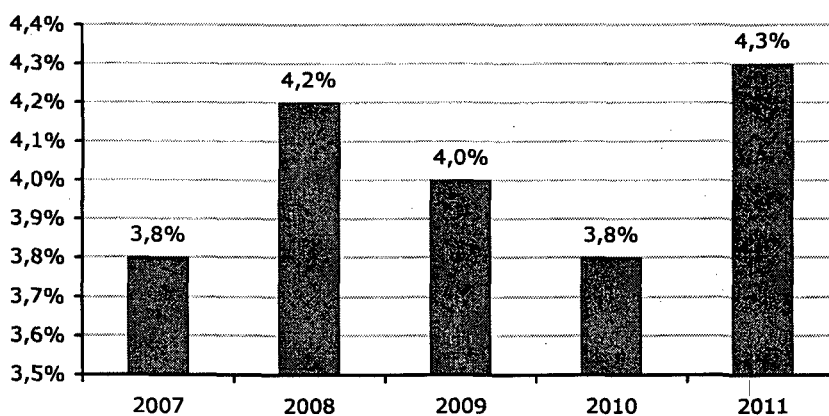
Figuur 2: Totale werkgelegenheid naar geslacht 2007 en 2011

1.6 Uitzendkrachten

In 2011 waren er in de provincie Groningen in totaal 11.618 uitzendbanen. Daarmee beslaan de uitzendbanen 4,3% van de totale werkgelegenheid. In absolute zin zijn er het afgelopen jaar 1.399 uitzendbanen bijgekomen.

Figuur 3: Aantal uitzendkrachten als % van de totale werkgelegenheid

Hoofdstuk 2

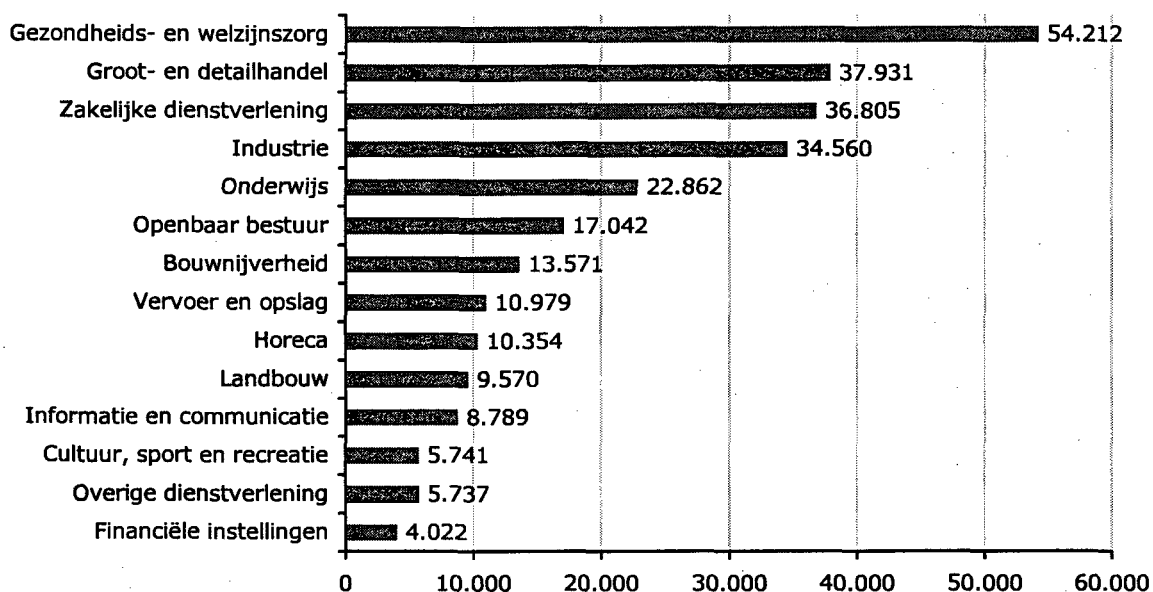
Werkgelegenheid naar sector

Dit hoofdstuk gaat in op de verdeling en de ontwikkeling van de werkgelegenheid naar sector. Ook hier wordt onderscheid gemaakt tussen de gemeente Groningen en de overige gemeenten en worden resultaten voor de verschillende Groningse gemeenten inzichtelijk gemaakt.

2.1 Ontwikkeling per sector

De Gezondheids- en welzijnszorg is met ruim 54.000 arbeidsplaatsen veruit de grootste sector in de provincie Groningen. Van het totale aantal werkenden in de provincie werkt 19,9% in de zorg. Ook de sectoren Groot- en detailhandel, Zakelijke dienstverlening en de Industrie zijn sterk vertegenwoordigd. Ongeveer 60% van de totale werkgelegenheid bevindt zich, net als in voorgaande jaren, in deze vier sectoren.

Figuur 4: Werkgelegenheid naar sectoren in de provincie Groningen in 2011

De structuur van de werkgelegenheid in de gemeente Groningen en de overige gemeenten laat enkele verschillen zien. In de gemeente Groningen is na de zorg de zakelijke dienstverlening de grootste sector. In de overige gemeenten is de op één na grootste sector de Industrie. Ook is de zijn de sectoren Landbouw en Vervoer en opslag in de Ommelanden veel groter dan in de gemeente Groningen. Andersom geldt dat de sectoren Openbaar bestuur en Onderwijs in de gemeente Groningen veel sterker vertegenwoordigd zijn dan in de rest van de provincie.

Tabel 5. Aandeel sectoren op totale werkgelegenheid

	Provincie Groningen		Gemeente Groningen		Ommelanden	
	Aantal banen	Aandeel	Aantal banen	Aandeel	Aantal banen	Aandeel
Landbouw, bosbouw en visserij	9.570	3,5%	103	0,1%	9.467	6,9%
Industrie en energie	34.560	12,7%	9.102	6,7%	25.458	18,7%
Bouwnijverheid	13.571	5,0%	5.257	3,9%	8.314	6,1%
Groot- en detailhandel	37.931	13,9%	16.483	12,1%	21.448	15,7%
Vervoer en opslag	10.979	4,0%	3.508	2,6%	7.471	5,5%
Horeca	10.354	3,8%	6.139	4,5%	4.215	3,1%
Informatie en communicatie	8.789	3,2%	7.216	5,3%	1.573	1,2%
Financiële instellingen	4.022	1,5%	1.645	1,2%	2.377	1,7%
Zakelijke dienstverlening	36.805	13,5%	24.807	18,2%	11.998	8,8%
Openbaar bestuur en overheid	17.042	6,3%	11.599	8,5%	5.443	4,0%
Onderwijs	22.862	8,4%	14.495	10,7%	8.367	6,1%
Gezondheids- en welzijnszorg	54.212	19,9%	29.145	21,4%	25.067	18,4%
Cultuur, sport en recreatie	5.741	2,1%	3.744	2,8%	1.997	1,5%
Overige dienstverlening	5.737	2,1%	2.688	2,0%	3.049	2,2%
Totaal	272.175	100%	135.931	100%	136.224	100%

Korte termijn 2010-2011

De sector Gezondheids- en welzijnszorg is in 2011 met een toename van 1.039 banen absoluut gezien het sterkst gegroeid. In relatieve zin vond de sterkste groei plaats in de sector Informatie en communicatie (5,6%).

De sterkste absolute afname zien we in de sector Landbouw, hier zijn in 2011 399 banen minder. Relatief gezien is de sector Financiële instellingen de grootse daler (-5,7%).

Lange termijn 2007-2011

Over een langere periode bezien is de sector Gezondheids- en welzijnszorg het sterkst gestegen, gevolgd door de sector Zakelijke dienstverlening. De afgelopen vijf jaar zijn er in deze sectoren respectievelijk 5.962 en 2.696 banen bijgekomen. Relatief gezien is de sector Overige dienstverlening met 21,5% het sterkste gestegen. Ook in de sector Cultuur, sport en recreatie 17,1% heeft een sterke stijging plaatsgevonden.

Een sterke daling zien we vanaf 2007 in de sectoren bouwnijverheid (-1.077) en Financiële instellingen (-607). Relatief gezien is de sector Financiële instellingen het sterkst gedaald (-13,1%).

Tabel 6: Werkgelegenheidsgroei naar sector, provincie Groningen 2011

	2011		2007-2011	
	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.
Landbouw, bosbouw en visserij	-4,0%	-399	-3,9%	-388
Industrie en energie	0,0%	12	-0,8%	-264
Bouwnijverheid	-1,0%	-142	-7,4%	-1.077
Groot- en detailhandel	0,9%	354	1,4%	529
Vervoer en opslag	4,0%	421	-5,7%	-663
Horeca	3,5%	351	9,7%	918
Informatie en communicatie	5,6%	466	3,6%	306
Financiële instellingen	-5,7%	-243	-13,1%	-607
Zakelijke dienstverlening	2,5%	903	7,9%	2.696
Openbaar bestuur en overheid	-0,8%	-131	4,5%	728
Onderwijs	0,0%	6	9,0%	1.893
Gezondheids- en welzijnszorg	2,0%	1.039	12,4%	5.962
Cultuur, sport en recreatie	0,9%	53	17,1%	840
Overige dienstverlening	-2,1%	-124	21,5%	1.015
Totaal	1,0%	2.566	4,6%	13.977

2.2 Ontwikkeling 2011 per sector: stad versus Ommelanden

In 2011 is de werkgelegenheid in de gemeente Groningen met 2,5% gegroeid. Dit wordt vooral veroorzaakt door een toename van het aantal banen in de Zakelijke dienstverlening (1.144) en in minder mate in de sector Horeca (527), Onderwijs (462) en de sector Industrie (426). Het gaat hier in meer dan helft van de nieuwe banen om parttime banen van minder dan 12 uur per week.

In de gemeente Groningen laten een aantal sectoren een daling zien. Hierbij vallen vooral de Financiële instellingen (-7,9%) en de Overige dienstverlening (-5%) op.

De Ommelanden kenden in tegenstelling tot de gemeente Groningen een lichte krimp van de werkgelegenheid (-0,5%). Deze daling is met name zichtbaar in het onderwijs (-456) banen en de sector Industrie en energie (-414) en de Landbouw (-405 banen). De sectoren Gezondheids- en welzijnszorg, Vervoer en opslag laten daarentegen een groei zien, in een jaar tijd kwamen hier respectievelijk 819 en 395 banen bij.

Tabel 7: Werkgelegenheidsgroei naar sector, gemeente Groningen en overige gemeenten, 2011

	Gemeente Groningen		Overige Groningse gemeenten	
	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.
Landbouw, bosbouw en visserij	6,2%	6	-4,1%	-405
Industrie en energie	4,9%	426	-1,6%	-414
Bouwnijverheid	-1,8%	-97	-0,5%	-45
Groot- en detailhandel	2,6%	419	-0,3%	-65
Vervoer en opslag	0,7%	26	5,6%	395
Horeca	9,4%	527	-4,0%	-176
Informatie en communicatie	4,6%	319	10,3%	147
Financiële instellingen	-7,9%	-141	-4,1%	-102
Zakelijke dienstverlening	4,8%	1.144	-2,0%	-241
Openbaar bestuur en overheid	-0,3%	-35	-1,7%	-96
Onderwijs	3,3%	462	-5,2%	-456
Gezondheids- en welzijnszorg	0,8%	220	3,4%	819
Cultuur, sport en recreatie	3,8%	138	-4,1%	-85
Overige dienstverlening	-5,0%	-142	0,6%	18
Totaal	2,5%	3.272	-0,5%	-706

2.3 Sectoren in kaart gebracht

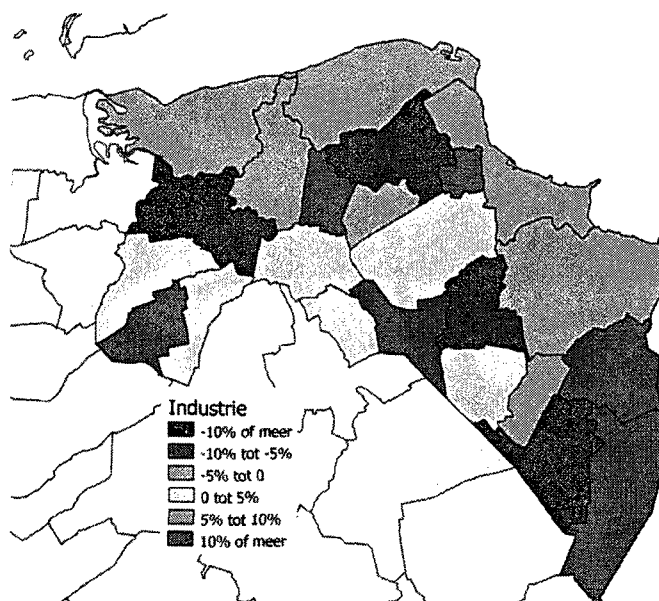
Wanneer we bepaalde sectoren bekijken zien we een aantal opvallende verschillen tussen gemeenten. In deze paragraaf zullen we de volgende sectoren nader belichten: Industrie en energie, Zakelijke dienstverlening, Gezondheids- en welzijnszorg en de Bouwnijverheid.

Industrie en energie

In de provincie Groningen bevindt 12,7% van de totale werkgelegenheid zich in de Industrie en energie. In de Ommelanden is de Industrie en energie met 18,7% sterker vertegenwoordigd dan in de gemeente Groningen (6,7%). Vooral in de gemeente Hoogezand-Sappemeer is deze sector sterk vertegenwoordigd.

Wanneer we kijken naar de ontwikkeling tussen 2010 en 2011 van de Industrie en energie dan zien we dat de werkgelegenheid in deze sector in 10 gemeenten is toegenomen. In de gemeenten Marum, Bedum, Appingedam en Bellingwedde is de werkgelegenheid met meer dan 10% gegroeid. Met name de gemeenten Loppersum, Menterwolde, Stadskanaal en Zuidhorn laten daarentegen een grote relatieve daling zien (meer dan 10% krimp).

Kaart 3: Ontwikkeling Industrie en energie 2011

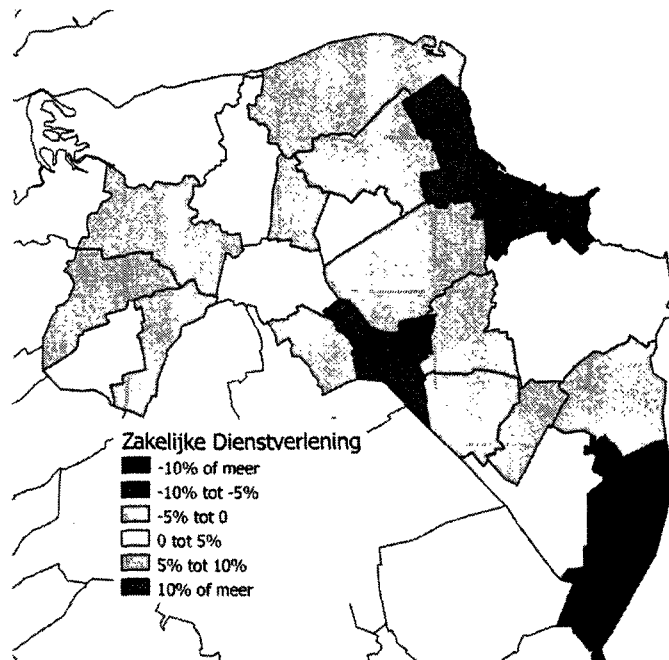

Zakelijke dienstverlening

De Zakelijke dienstverlening omvat in de provincie Groningen 13,5% van de totale werkgelegenheid. In de gemeente Groningen is het aandeel met 18,2% groter dan in de Ommelanden (8,8%).

Wanneer we kijken naar de ontwikkeling tussen 2010 en 2011 van de Zakelijke dienstverlening dan zien we dat de werkgelegenheid in deze sector in 10 gemeenten is toegenomen. Met name de gemeente Appingedam laat een grote relatieve stijging zien. In de gemeente Vlagtwedde is de werkgelegenheid daarentegen met meer dan 10% gedaald.

Kaart 4: Ontwikkeling Zakelijke dienstverlening 2011

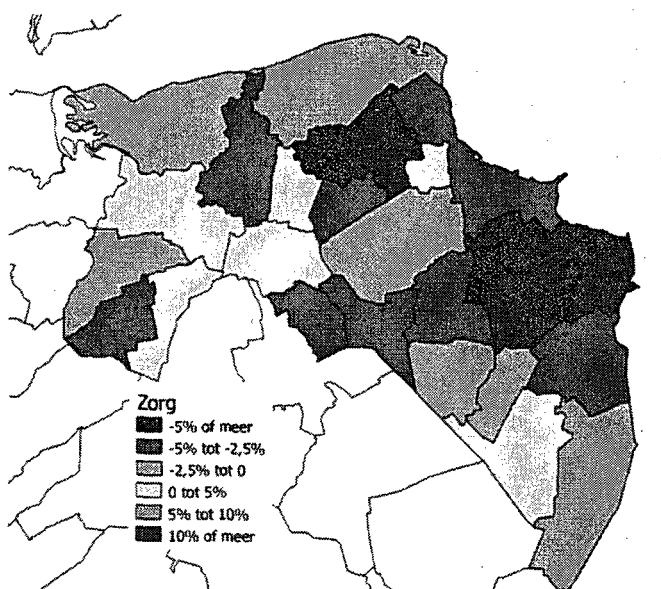

Gezondheids- en welzijnszorg

De Gezondheids- en welzijnszorg is de grootste sector qua werkgelegenheid. Een vijfde van de totale werkgelegenheid bevindt zich in deze sector.

Wanneer we kijken naar de ontwikkeling tussen 2010 en 2011 van de Gezondheids- en welzijnszorg dan zien we een wisselend beeld. In 14 gemeenten is deze sector toegenomen en in 6 gemeenten afgenomen. In de gemeenten Delfzijl, Marum, Menterwolde, Ten Boer en Winsum is de stijging zelfs meer dan 10%. In de gemeenten Oldambt en Loppersum is de werkgelegenheid daarentegen met meer dan 5% gedaald.

Kaart 5: Ontwikkeling Gezondheids- en welzijnszorg 2011

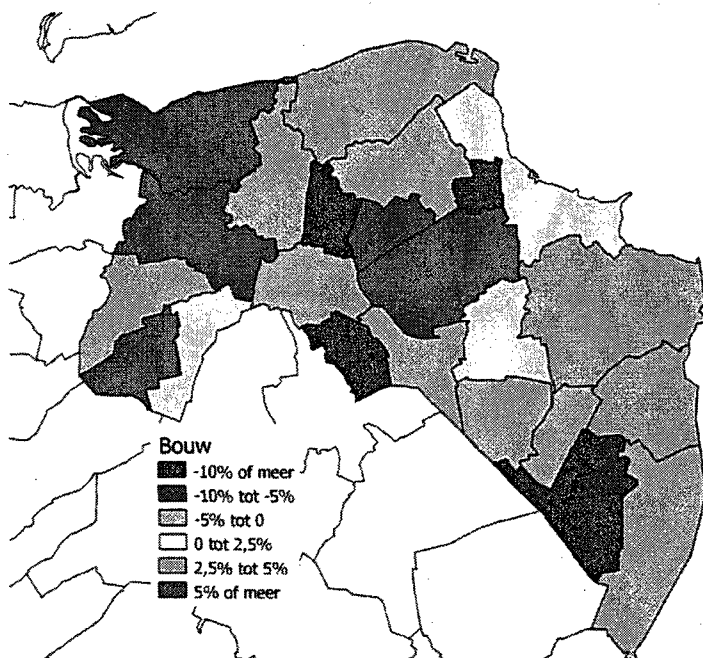

Bouwnijverheid

De sector Bouwnijverheid neemt 5,0% van de totale werkgelegenheid in de provincie Groningen in. In de Ommelanden ligt dit percentage met 6,1% hoger dan in de gemeente Groningen, waar 3,9% van alle banen in deze sector te vinden is.

Wanneer we kijken naar de ontwikkeling tussen 2010 en 2011 van de Bouwnijverheid dan zien we dat in 8 gemeenten de werkgelegenheid in de Bouwnijverheid is gestegen. In de gemeenten Slochteren, Ten Boer en Zuidhorn is de groei het sterkst. Met name de gemeenten Appingedam, Haren, Stadskanaal en Winsum laten een grote relatieve daling zien.

Kaart 6. Ontwikkeling bouwnijverheid 2011

Hoofdstuk 3

Werkgelegenheid naar gemeente

Het totaal aantal banen verschilt sterk per gemeente binnen de provincie Groningen. Groningen heeft het grootste aantal banen, namelijk 135.319. Hiermee neemt zij bijna de helft van de totale werkgelegenheid in de provincie voor haar rekening. De gemeente Hoogezand-Sappemeer heeft in totaal 14.107 banen en is daarmee de op een na grootste wat betreft werkgelegenheid. Ook Oldambt, Delfzijl, Stadskanaal en Veendam hebben relatief veel arbeidsplaatsen binnen de gemeentegrenzen.

Tabel 8: Totaal aantal banen, absolute en relatieve werkgelegenheidsontwikkeling per gemeente binnen de provincie Groningen

Gemeente	Ontwikkeling 2011			Ontwikkeling 2007-2011	
	Totaal aantal banen 2011	Absoluut	Relatief (%)	Absoluut	Relatief (%)
APPINGEDAM	4.063	276	7,3%	445	12,3%
BEDUM	4.256	146	3,6%	246	6,1%
BELLINGWEDDE	1.868	-35	-1,8%	65	3,6%
DE MARNE	3.441	-43	-1,2%	1	0,0%
DELFIJL	13.128	739	6,0%	904	7,4%
EEMSMOND	4.947	0	0,0%	-105	-2,1%
GRONINGEN	135.931	3272	2,5%	8184	6,4%
GROOTEGAST	3.510	-20	-0,6%	383	12,2%
HAREN	6.957	-577	-7,7%	9	0,1%
HOOGEZAND-SAPPEMEER	14.017	-311	-2,2%	142	1,0%
LEEK	9.533	-139	-1,4%	389	4,3%
LOPPERSUM	2.275	-133	-5,5%	112	5,2%
MARUM	3.028	148	5,1%	347	12,9%
MENTERWOLDE	2.704	251	10,2%	418	18,3%
OLDAMBT	14.561	-110	-0,7%	-482	-3,2%
PEKELA	2.469	43	1,8%	-179	-6,8%
SLOCHTEREN	4.832	-19	-0,4%	728	17,7%
STADSKANAAL	11.614	-683	-5,6%	16	0,1%
TEN BOER	1.377	24	1,8%	219	18,9%
VEENDAM	12.530	-201	-1,6%	-664	-5,0%
VLAGTWEDDE	6.044	-157	-2,5%	47	0,8%
WINSUM	3.624	176	5,1%	360	11,0%
ZUIDHORN	5.466	-81	-1,5%	303	5,9%
Provincie Groningen	272.175	2.566	1,0%	11.888	4,6%

CAB *fundeert* beleid

CAB
Martinierkhof 30, 9712 JH Groningen
T (050) 311 51 13
E cab@cabgroningen.nl
www.cabgroningen.nl
KvK 02060926
BTW NL806242139

